

Сулейман-Стальский райондин общественно-политический газет
1931-йисалай акъатзава

КУЪРЕДИН ХАБАРАР

№9 (26536)

Жуьмя, 3-март, 2023-йис
Газет гъафтеда садра акъатзава.
Маса гунин кьимет азадди я

ТЕБРИК

За квез, гъурметлу райондин дишегълияр, алуькзавай Виридуьньядин дишегълийрин югъ тир 8-Мартдин сувар риклин сидкъидай мубаракзава.

Вири девирра инсандин уьмуьрда лап кьени, лап экуь ерийрин лишан яз хъайи дишегълидиз кьелелай, рикливай гъурмет ийизвайди ва адалай рази тирди и юкьуз чна кьетендаказ кьалурзава. Зун инанмиш тирвал, квез хас тир камаллувал, риклин чимивал, жавабдарвал вини дережада гьисс авун хътин лап хъсан ерийри гележегдани обществада ислягъвал, сад-садан гъавурда акъун мягкемаруниз, чи хайи район яшайишдин, экономикадин ва руьгъдин жигъетдай вилик финиз кьуллугъда.

Зи патай квез, куь багърийриз мягкем сагъламвал, хушбахтлувал хъана кьанивилин риклин сидкъидай тир келимаяр къабула.

«Сулейман-Стальский район» муниципальный райондин Кьил

С. Темирханов

Райондин уьмуьр: мярекатар ва лишанлу вакъияяр

АТК-дин сад лагъай заседание

Сулейман-Стальский райондин Кьил Саид Темирханован регъбервилик кваз райадминистрацияда 2023-йисуз сад лагъайди тир терроризмдиз акси комиссиядин (АТК-дин) заседание кьиле фена. Заседанидал алай терроризмдиз ва экстремизмдиз талукъ профилактикадин кьуд месъладай къайдаяр хуьдай органрин, образованидин управленидин, хуьрерин поселенийрин администрацийрин, диндин ва общественный организацийрин векилри гъахъ-гъисабдин рахунар авуна.

Заседанидал НВФ-рин членрин хизанрин гъакъиндай тухузвай адресринни профилактикадин кьваллахдикай, и карда профилактикадин кьурулушдин субъектрин везифайрикай Россиядин МВД-дин Сулейман-Стальский райондин отделдин штабдин начальник Артем Абдулаева ва райондин образованидин управленидин патав гвай ИМЦ-дин директордин заместитель Венера Абдуслимовади гъахъ-гъисаб авуна.

Терроризмдин идеологиядиз акси акъвазунин Комплексный план тамамарунин жигъетдай хуьрерин поселенийра тухузвай кьваллахдикай ва адан нетижайрикай Эмин-хуьруьн поселенидин администрациядин кьил Сабир Юзбекова ва Агъа-Сталрин поселенидин администрациядин кьилин заместитель Малик Агъмедова, терроризмдихъ галаз алакьалу чьуру крар авун мумкин тир объектрал кимивилер арадай акъудун патал тухванвай кьваллахдикай ва къабулай серенжемрикай Къасумхуьруьн поселенидин администрациядин кьил Далгат Бабаева ва капиталный эцигунрин управленидин начальник Роберт Мейланова малуматар гана.

Заседанидал районда кардик квай спортдин, туризмдин ва жегъилрин крарай Комитетдин директор Чингиз Абдулмежидова, райондин имамрин Советдин патав гвай марифатдин отделдин заведующий Шамиль Рагъманова ва Жегъилрин парламентдин председатель Фарид Девлетханова терроризмдин ва экстремизмдин вилик пад кьун патал жегъилрин арада тухузвай кьваллахдикай, адан нетижайрикай рахунар авуна.

Анал 4 месъладайни талукъ кьарарар къабулна.

Заседанидин нетижаяр къадайла райондин Кьил Саид Темирханова терроризмдиз акси комиссиядихъ галаз алакьалу вири кьурулушри ва субъектри тухузвай кьваллахриз хъсан кьимет гана. Гъа са вахтунда райондин Кьили АТК-дин жавабдар секретарь Абуталиб Фатулаев, комиссиядин членриз ва АСП-рин кьилериз кьваллах хъсанардай месълатарни кьалурна.

Президентдин Чарчиз баянар гана

Массовый информациядин такъатра гегъеншдаказ ранж авурвал, РФ-дин Президент Владимир Путина РФ-дин Федеральный Собранидиз Чар кьелна. И Чарчиз «Сулейман-Стальский район» муниципальный райондин Кьил Саид Темирханова баянар гана. Кьилди къачуртла, райондин Кьили кьейдна:

«Россиядин Президент Владимир Путинан Чар уьлкве кьенлай кьулухъ вилик фин тайинарзавай кар алай вакъия я. Уьлкведин Кьилин Чарче вири терефар кьунва – яшайишдин жигъетдай серенжемар къабулун, вузрин образованидин кьурулушда дегишвилер тун, чкадин вич-вичи идара авунин кьурулуш вилик тухун, экономика мягкемарун... Важиблу кар ам я хъи, Чарче чи уьлкведин яшайишдинни экономикадин вилик финин Стратегия тайинарнава... Гъа идалди Президентдин Чарчи нубатдин сеферда тестикъар хъувуна хъи, Россия рагъаклидай патан уьлквейрин шартларилай аслу тушир уьлкве я. Инанмиш камаралди вилик финин цийи къайдайрал элячизавай уьлкведи вичин граждандиз гзаф хилерай вилик фидай мумкинвилер гузва.

Россияди вири эвер гунриз жаваб гуда... Гъахвал чи патав авай! Президентди

махсус операция тухунин метлебдикай, себебрикай лагъана, милли хатасузвал, агъалияр хуьн эвелимжи кар тирди кьейдна... Уьлкведин руководстводи эцигнавай месълайри чаз вилик финин карда куьмек гузва...»

Кьейд: «Куьредин хабарар» газетдин редакциядиз атай чарари шагъидвал ийизвайвал, РФ-дин Президент Владимир Путина РФ-дин Федеральный Собранидиз кьелай Чарчин, ана кьарагъарнавай месълайрин тереф райондин агъалийрини хуьзва.

Проект веревирдна

Райондин администрацияда кьиле фейи совещанидал Вини-Сталрин хуьруьн юкь (центр) вилик тухунин проект веревирдна. Важиблу проектдин сифтедин веревирд авуна Сулейман-Стальский райондин Кьил Саид Темирханова, райадминистрациядин Кьилин заместитель Заур Къагъриманова, архитектурадин ва градостроительстводин отделдин начальник Виталий Алисенова, капиталный эцигунрин управленидин начальник Роберт Мейланова, Вини-Сталрин хуьруьн юкь вилик тухунин проект туькьузавай ATLAS компанидин архитекторри иштиракна.

- Гъиле авай проект гележегда Вини-Сталрин хуьр вилик финин карда къачунвай сифте кам я, - лагъана ATLAS компанидин контент-менеджер Дарья Коваленкоди. – Чна территория вири патал – школадилай виликан яшда авайбурулай эгечина, хуьруьн яшлу инсанрал кьван кьулайди авун лазим я. И кар патал чна гъар жуьредин серенжемар, гъабурукай яз проектдин семинарни кьиле тухузва. Ихътин семинарар агъалийрини архитекторри санал ийизвай кьваллахдин кьалуб я. Абуру кьилдин командайрин дестеяр тешкилда, территориядин кьиметлувал ва гъялна кьанзавай месълар тайинарда, чпин теклифар гуда. Вевирдерин ва теклифрин нетижайри гележегда проекдал кьваллах авуниз куьмек гуда.

Гуьруьшдал проектдин мурад-метлеб, эвелимжибур яз авуна кьанзавай кьваллахар, этнокультурадин кьетенвилер, яшайишдин, коммерциядин, транспортдинни рекъерин инфраструктура, туриствилинни рекреационный мумкинвилер уьмуьрдиз кечирмишун фикирда кьуналди хуьруьн юкьван кьалубрин, агъалийриз яшайишдин кьулай шартлар арадал гъунин кар алай месълар теклифна.

Гатфарин призыв башламишзава

Россиядин Федерациядин Президентдин Указдин бинедаллаз 2023-йисан 1-апрелдилай Россиядин армиядин жергейриз жегъилриз эвер гуни призыв башламиш жада. Вири чкайра хъиз, важиблу и кампаниядиз Сулейман-Стальский райондани гъазурвилер акъазва. Кьилди къачуртла, кьиле Саид Темирханов аваз районда призывдин комиссия тешкилнава. Адак райадминистрациядин, центральный больницадин, образованидин управленидин ва талукъ маса кьуллугъринни организацийрин руководителар ва жавабдар пешекарар кьа.

2-мартдиз и комиссиядин заседание кьиле фена. Сифтедай райондин Кьил Саид Темирханова гатфарин призыв башламиш хуьникай, 52-нумрадин Федеральный закондин бинедаллаз яшар 18 йисалай 27 йисал кьван авай жегъилри армиядин жергейра кьуллугъ авун лазим тирдакай куьруь рахунар авуна.

Сулейман-Стальский ва Кьурагъ районрин уртах военный комиссардин везифаяр вахтуналди тамамарзавай Къазибег Абдуразакьова вичин рахунра кьейд авурвал, района алай вахтунда армиядин жергейриз эвер гудай яшара авай 1500-дав агакьна гадаяр ава. Абурув повесткаяр агакьарунин кьваллах башламиш хъанва. Повестка къачур гъар са кас военный комиссариатдиз атун чарасуз я. Санлай къачурла, гатфарин призывдин вахтунда армиядин жергейриз Сулейман-Стальский ва Кьурагъ районрай 130 кас тухуда. Сифтегъан 10 кас 14-апрелдиз рекъе твада.

Заседанидал алай месъладай чпин фикирар общественный хатасузвал хуьнин рекъай райадминистрациядин Кьилин заместитель Абуталиб Фатулаева, РОВД-дин начальник Играм Османова, хуьрерин поселенийрин администрацийрин кьилер тир Далгат Бабаева (Къасумхуьр), Завидин Загъирбекова (Кьварчагъ), Раида Алибеговади (Цмур), Алим Гуьсейнова (Алкьвадар), Хабиб Гъасанбекова (Уллу-Гъетягъ), Надыр Эфендиева (Агъа-Стал), са шумуд хуьруьн администрацийрин ВУС-рин пешекарри лагъана, теклифар гана.

Гатфарин призывдин комиссиядин заседанидин кьваллахдин нетижаяр райондин Кьил Саид Темирханова кьуна.

Текстер кхейди ва шикил ягъайди Хазран Къасумов я

Хуьруьн майишат

Дигидай цикай кьитвал тежедайвал

Тебиатдин кьанун тирвал, вахтуниз санал акъвазун хас туш, йикъари гьафтеяр, гьафтейри варцар эвез ийиз, ада гьамиша виликди еримишда. Ингье, кьуд акъатна, гатфар алукунава. Гатфар лагьайтла, хуьруьн майишатдин карханаяр, лежбервиллини фермервиллини майишатар, арендаторар патал чуьлдин кьвалахрин кьизгьин вахт я. Мадни, гатфар алукуни хуьруьн майишатдин суьрсет гьасилзавайбур дигидай целди таьминарунин везифани вилик эцигзава. Хуьруьн майишатдин метлеб авай 32642 гектардин мулк ар авай Сулейман-Стальский районда карханаяр, КФХ-яр, арендаторар, хуьрерин агъалияр дигидай целди таьминарун патал вуч кьвалахар тамарнава?

Райондин хуьруьн майишатдин ва суьрсетдин управленидай (начальник Кь. Кьазиагьмедов) ва «Минмелиоводхоз РД» ФГБУ-дин Самур-Гуьргенчайдин филиалдай (директор Ф. Шерифов) гайи делилрай малум жезвайвал, хуьруьн майишатдин продукция гьасилзавайбур дигидай целди агъунар авачиз таьминарун патал филиалди, хуьрерин поселенийрин администрацийрихь галаз санал, тайин кьвалах тухвана, мелиорациядин кьурулуш кьвалахдин гьалда аваз хвена. Алатай йисуз майишатдин кьенепатанбур тир 54 километр ярговивал авай кьаналарни миьна, кьайдадиз гьана. Кировский кьаналдал («Цеквер хвал») 1000 п/м ярговивал авай, «Чиляр-кьубудал», Герейханован кьаналдални (500 п/м) миьни авуни, кьайдадиз гьунин кьвалахар тамарна. Кьварчагь дередиз дигидай яд гудай кьанални кьайдадиз хкана, 200 метрдин ярговивал аваз «Али-кьубуни» ремонтна.

Дигидай целди таьминарунин месэладай рахдайла, кьейд ийиз кьанзава хь, 2022-йисан декабрдин вацра ДР-дин Гьукуматдин Председатель Абдулмуслим Абдулмуслимова и месэладай совещание кьиле тухванай, анал муниципалитетрин кьилериз дигидай чилер ишлемишуналди, хуьруьн майишатдин суьрсет гьасилунин кьвалах гележегда вилик тухунин тапшуругь ганай. И тапшуругь кьилиз акъудун патал районда 2030-йисалди тухудай кьвалахрин стратегиядин План туькьурнава, ам уьмуьрдиз кечирмишун патал комиссия тешкилнава.

Хуьрера гуьруьшар

Сулейман-Стальский районда, Россиядин Президентдин тапшуругьдин сергьятра аваз, тебии газ агакъарнавай мулк ара газдин майишатдихь галкьур тавуна амай кьвалериз пулсуздаказ газ тухунин кьвалахар кьиле тухуза.

И кардин патяхай гьавурда тун патал и йикъара Сулейман-Стальский райондин са шумуд хуьре гуьруьшар (хуьруьн схода) кьиле фена.

Сходра «ЖКХ и благоустройство» МКУ-дин директордин заместитель Икрам Нежевиллова, МКУ-дин кьилин пешекар Жабраил Агъарзаева ва хуьрерин администрацийрин кьилери ва кьуллугьчийри, агъалийри иштиракна.

Пулсуздаказ агъалийрин кьвалериз газ тухунин федеральный программа вахт эциг тавунвайди яз малумарнава.

Сходрал Зугьрабхуьруьн агъалийри чеб газдалди таьминарунин, Цийи Мамрачрин хуьруьн агъалийри социальный программаяр иштиракунин патяхай месэляяр кьарагьарна. Пешекарри абуруз тамам жавабар гана.

Цийи Мамрачрин хуьр цийиз газ тухванвайбурукай сад я. ДР-дин Кьил Сергей Меликован буйругьдалди и хуьре региондин бюджетдай 14 км. ярговивал авай газопровод тухвана. Гьиле авай йисуз хуьруьз газ ахьагьун пландик ква.

Кьезилвилер (льготар) авай инсанривай социальный программада иштиракна, газдихь галкьурна хьайи харжарай компенсацияр вахчуз жеда.

Хуьрерин АСП-ри ва райондин талукь идарайрин кьуллугьри газдихь галкьурунин карда социальный программада иштиракун патал арзаяр кьабулиз чеб газур тирди лагьана.

С. Баламетова

Ватанпересвал

Кьегьалрихь галаз гуьруьшар

Малум тирвал, Россиядин Яракьлу Кьуватри Украинада военный махсус серенжем кьиле тухуз алай йисан февралдин вацра са йис тамам хьана.

Донбассда махсус серенжемда Сулейман-Стальский райондаини са кьадар кьегьалри иштиракзава. Абуруз отпускриз чпин хизанрин патав хтайла райондин администрацияда гуьруьшар кьиле тухун адетдиз элкьвена.

ИкI, тамам тушир мобилизациядик акатна Украинада ватанпересвиллини буржи кьилиз акъудзавай, отпускдиз Курхуьрел хтанвай Маидин Кьурбаналиев и йикъара райондин Кьил Саид Темирханова кьабулна.

Маидин Кьурбаналиева лагьайвал, тамам тушир мобилизациядик кваз алатай йисан зулуз адаз Яракьлу Кьуватрин жергейриз эвер гана. Ада десантно-штурмовой ротата СВО-дин тапшуругьар кьилиз акъудзава. Кьегьалди гуьруьшда махсус серенжемда гьалтзавай четинвилерикай, чи дагьвийрин кьегьалвилерикай ихтилатар авуна. Аскерди вичин рахунра ракьурзавай гуманитариядин куьмекар, школьникрин кагъзар чпел агакъзавайдакаини кьейдна.

Вичин отпуск куьтягь хьайила Маидин Кьурбаналиев вичи кьуллугьзавай частуниз хьфида ва Запорожский област миллетчийрикай азад хьувун патал кьиле тухузвай военный махсус серенжемда иштиракун давамарда.

Гуьгьунлай райондин Кьил Саид Темирханова Эминхуьряй тир алатай йисуз тамам тушир мобилизациядик кваз Херсондин областда махсус серенжемда иштиракзавай Сеид Османовахь галаз гуьруьш хьана. Сеид Османова СВО-да артиллериядин полкуна водитель яз кьуллугьзава. Ада ана авай чи ватангьлийрикай, абуруз ватанпересвиллини буржи кьилиз акъудуникай ихтилатар авуна. Отпуск куьтягь хьайила ам вичин кьуллугь давамар хьийиз СВО-диз хьфида.

Гуьруьшдин эхирдай райондин Кьил Саид Темирханова, общественный хата-сузвал хуьнин рекьяй райадминистрациядин Кьилин заместитель Абуталиб Фатулаева Ватандиз кьегьалвилелди кьуллугь авунай Маидин Кьурбаналиеваз ва Сеид Османоваз чухсагьул лагьана, абурухь, гьакIни СВО-да иштиракзавай вири ватанпересрихь сагь-саламатвал хьун ва вири кьегьалар гьалибвал кьачуна кьвалериз хтун кьанзавайди кьейдна.

***

23-февралдиз Ватан хуьдайбурун йикъан лишандик кваз райондин школайра ватанпересвиллини жуьреба-жуьре мярекатар кьиле фена. Иниз килигна, Кьасумхуьруьн 1-нумрадин, Шихидхуьруьн юкьван школайра махсус серенжемда иштиракзавай кьегьал хва Тагьир Маметовахь галаз гуьруьшар кьиле фена.

Тагьир Маметов алатай йисан сентябрдиз тамам тушир мобилизациядик иштирак аваз сергьятра аваз Украинада кьиле физвай махсус серенжемда иштирак ийиз фена. Ам алай вахтунда хайи хуьруьз хизандин патав отпускдиз хтанва. Аскерди школьникрин ватанпересвилликай, ана кьуллугьзавай аскердин кьегьалвилерикай ихтилатар авуна, аскердин патай ада чими тир саларни вахкана. Тагьира вичел Шихидхуьруьн школада кьелзавай Сагид Салихованни Нигер Гьуьсейновадин хуш келимайрин кагъзар агакъайдакай лагьана. Т. Маметова спортдин, туризмдин, жегьилрин рекьяй Комитетдин директор Чингиз Абдулмежидовахь галаз «Годен к строевой» конкурсдани школьникар юнармейчийрин жергейриз кьабулунин мярекатдани иштиракна. Школьникри аскердиз хуш келимаяр лагьана, гьалибвал гваз хтунни тIалабна.

Аскердин хизанрал кьил чIугуна

Ватан хуьдайбурун йикъан сергьятра аваз райондин администрациядин векилри, хуьрерин поселенийрин кьилери, образованидин, культурадин пешекарри тамам тушир мобилизациядик кваз фенвай кьегьалрин хизанрал кьил чIугуна.

ИкI, абуруз Кьулан СтIалдилай тир Алибег Абдурахманован, Марат Гьажимурадован, Агъа-СтIалдилай тир Магьарам Насрулаеван, Магьмуд Кьурбанмагьамедован, Заур Ламетован, Назим Наврузован, Саид Наврузован, Алдер Кьурбанован, Эминхуьряй тир Сеид Османован хизанриз мугьман хьана. Фейи хизанриз абуруз райондин администрациядин ва хуьрерин поселенийрин патай суьрсетар, ширинлухар, пишкешар тухвана ва чи кьегьалар сагь-саламатдиз чпин кьвалериз хтун мурад тирди лагьана.

Л.Саидова

